

Alexander Pulte: Livingstons Legal podcasts ကနေ ကြိုဆိုပါတယ်။ ဒီနေ့မှာတော့ ကုမ္ပဏီရဲ့ တည်ထောင်သူလည်းဖြစ်၊ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာလည်းဖြစ်တဲ့ Mark Livingston က ထပ်မံလာရောက်တင်ဆက်ပါတယ်။ ကြိုဆိုပါတယ်၊ Mark ရေ။

Mark Livingston: ကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ Alexander ။

Alexander Pulte: Mark ရေ၊ ဒီနေ့တော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အထွေထွေရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနယ်ပယ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ နည်းနည်း မေးမြန်းချင်ပါတယ်။ လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်လိုထင်မြင်ယူဆပါသလဲ၊ သူတို့ကိုကော ဘယ်လိုအကြံဉာဏ်တွေများ ပေးချင်ပါသလဲ။

Mark Livingston: ဟုတ်ကဲ့၊ လက်ရှိအခြေအနေကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် အခုအချိန်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုလုပ်ဖို့ အကောင်းဆုံးအချိန်အခါသမယပါပဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်မှာ ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်ထားသလောက် တိုးတက်မှုမရှိခဲ့ပါဘူး။ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအပြီးမှာ တစ်ခဏလောက် တစ်ဟုန်ထိုး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိခဲ့ပေမယ့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ပြန်လည်နှေးကွေးသွားတာ အဲဒီအချိန်က စလို့ အခုအချိန်အထိ လက်ရှိအန်အယ်ဒီအစိုးရလက်ထက်မှာ ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်ထားတဲ့အခြေအနေကို ပြန်မရောက်သေးပါဘူး။

Mark Livingston: ဒီလိုဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းရင်း အမျိုးမျိုးရှိပေမယ့် ကျွန်တော့်အထင်တော့ ပြောရရင် လက်ရှိအစိုးရဟာ အခုမှ ပထမဆုံးအကြိမ် အာဏာရတာဖြစ်လို့ အတွေ့အကြုံက သိပ်မရှိသေးဘူး။ ဝန်ကြီးအသစ်တွေကလည်း အရိုးစွဲနေတဲ့ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေနဲ့ နှစ်ရှည်လများ ရပ်တည်နေခဲ့တဲ့ ဝန်ကြီးဌာနတွေနဲ့ သိပ်အသားမကျသေးဘူး။ ဝန်ကြီးတွေကိုယ်တိုင်ကလည်း အတွေ့အကြုံသိပ်မရှိသေးဘဲ မိမိတို့ရဲ့ ဝန်ကြီးဌာနအကြောင်းအပြင် အစိုးရရဲ့ လုပ်ဆောင်ပုံတွေကို လေ့လာနေဆဲပဲဖြစ်တယ်။ ဒါ့အပြင် တခြားသော နှောင့်နှေးစေတဲ့အချက်တွေ ရှိပေမယ့် အဲဒီအကြောင်းကိုတော့ နောက်မှ ပြောကြတာပေါ့။

Mark Livingston: လုပ်ဆောင်မှုတွေက ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်ထားတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ပေမယ့် များမကြာခင် ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီက စလို့ အစိုးရက ဒါကို သတိထားမိပုံရပြီး လက်ရှိမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဈေးကွက်အပေါ် အားသွန်ခွန်စိုက် လုပ်ကိုင်လာတယ်။ ဈေးကွက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ကိုင်လာတာဟာ ကောင်းတဲ့အချက်ပါပဲ။ ဒီလိုလုပ်ကိုင်ရာမှာ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံအပါအဝင် နိုင်ငံ့အကြီးအကဲတွေပါ ပါဝင်လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့အတွက် အရင်ကထက်

အခမ်းအနားတက်ရောက်မှုတွေ၊ ပြည်ပခရီးထွက်ခွာခြင်းတွေကို ပိုမိုပြုလုပ်လာပါတယ်။

Mark Livingston:

ဒါ့အပြင် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအပြောင်းအလဲတွေလည်း ရိုလာပြီး အဓိက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ပြုလုပ်မယ့်ဝန်ကြီးမျိုးတွေ - ဥပမာ ဦးသောင်းထွန်းလို လူမျိုးပေါ့ ကဏ္ဍအသစ်မှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေပြီးတော့ - အခုတော့ သူဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးအပြင် မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ပါတယ် - ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရရင်တော့ ခွင့်ပြုမိန့်တွေ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ထုတ်ပေးနိုင်ဖို့ သူ့ကို တာဝန်ပေးထားပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ကောင်းပါတယ်။ သူက ဒါကို အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မယ့်သူမျိုးပါပဲ။ လာမယ့်နှစ်ကျရင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပလိမ့်မယ်၊ ကမ္ဘာပေါ်က ဘယ်နိုင်မှာမဆို ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပတဲ့အခါ မတည်ငြိမ်မှုတွေ ကြုံရတတ်ပါတယ်။ ဒီတော့ အခြေအနေ အနည်းငယ်နေေးကွေးသွားမှာကိုတော့ ကြိုတင်မျှော်လင့်ထားရပါလိမ့်မယ်။ အခုဆို ဝန်ကြီးဌာနတွေနဲ့ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနကသူတွေက ခိုင်မာတဲ့ အဆိုပြုလွှာတွေကို လက်ခံနေပြီဖြစ်လို့ ဒီနှစ် ၂၀၁၉ ခုနှစ်နဲ့ အနည်းဆုံး ၂၀၂၀ အစောပိုင်းကာလဟာ နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း မြန်မာအစိုးရထံ အဆိုပြုလွှာတွေနဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ တင်ပြလျှောက်ထားဖို့ အကောင်းဆုံးအချိန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

Mark Livingston:

ဒီတော့ ခင်ဗျားမှာ လာမယ့်နှစ်နဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်းနဲ့ အစိုးရသစ်လက်ထက်မှာပါ စီမံကိန်းတွေ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ဖို့ ဒီနှစ်မှာ ခွင့်ပြုမိန့်ရယူဖို့ အမြင်ရှိတယ်ဆိုရင်တော့ အခုပဲ မြန်မာအစိုးရနဲ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ဖို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

Alexander Pulte:

စိတ်ဝင်စားစရာပါပဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်က နိုင်ငံအတွင်းမှာ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ လူမှုရေးနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးပြဿနာတွေက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအခါသမယအပေါ် သိသိသာသာ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကလည်း မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ဖို့ တုံ့ဆိုင်းမှုတွေလည်း ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီပြဿနာတွေနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေနဲ့ ဘယ်လိုပတ်သက်နေတယ်လို့ ယူဆပါသလဲ။

Mark Livingston:

ဟုတ်ကဲ့၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မလုပ်ချင်တာ ကျွန်တော်နားလည်ပေးနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေဟာ - ကျွန်တော်အခုပြောနေတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေဆိုတာ ရန်ခိုင်ပြည်နယ်က အရေးအခင်းတွေ၊ ရိုဟင်ဂျာနဲ့ ရခိုင်ပြည်နယ်အနောက်ပိုင်းကို တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာတဲ့ သူတွေနဲ့

အစိုးရတဲ့ တုံ့ပြန်မှုတွေ၊ သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်ချုပ်ချယ်မှုနဲ့ ရိုက်တာသတင်းထောက်နှစ်ယောက်ကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းစတဲ့ လူမှုရေးနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးပြဿနာတွေ - ဒီဖြစ်ရပ်တွေဟာ ဒီနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေအပေါ် ကြီးမားတဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိနေပါတယ်။

Mark Livingston:

စောစောက ကျွန်တော်ပြောခဲ့တဲ့ ဝန်ကြီးအသစ် ဦးသောင်းထွန်းနဲ့ အခြားသူတွေဟာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အားပေးထောက်ခံလိုတဲ့ နည်းလမ်းနဲ့ ဒါကို စတင်ဖြေရှင်းနေပါပြီ။ ဒီကိစ္စရပ်တွေမှာ အပြောင်းအလဲမြင်နိုင်ဖို့ နည်းလမ်းကတော့ မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လည်ပိတ်ဆို့တာ ဒါမှမဟုတ် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးက နောက်ဆုတ်တာဟာ ဒီကိစ္စရပ်တွေမှာ အပြောင်းအလဲကို တွေ့မြင်နိုင်မယ့် နည်းလမ်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမှာ မကြာခင်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စရပ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျေနပ်မှုမရှိဘူးဆိုရင်တော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လက်ရှိအခြေအနေဟာ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာ ပစ်ပယ်ခံထားရတာ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ခံထားရတာကနေ အခုမှ လွတ်မြောက်လာရုံပဲ ရှိသေးတာကိုတော့ သိထားရပါမယ်။ ဒီတော့ မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးကနေ နောက်ဆုတ်တာ - ပြန်လည်ပစ်ပယ်ထားမှာမျိုးဟာ - ဘာကိုမှ ပြောင်းလဲပေးမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ပဲ ထင်ပါတယ်။ ဒီလို ပစ်ပယ်ခဲ့လို့ပဲ ဒီအခြေအနေမျိုးကို ဆိုက်ရောက်ခဲ့တာပါပဲ။

Mark Livingston:

မြန်မာနိုင်ငံမှာ အပြုသဘောဆောင်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုမျိုး ပေါ်ပေါက်စေချင်ရင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပါ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပိုလုပ်ပါ။ လူမှုရေးပြဿနာအများစုဟာ - လူမှုရေးပြဿနာတွေရဲ့ ထုံးစံအတိုင်းပဲ - သူတို့နောက်ကွယ်မှာ စီးပွားရေးနဲ့ ဆက်စပ်နေပါတယ်။ လူနေမှုဘဝ နိမ့်ကျပြီး လစာဝင်ငွေ နည်းလာပြီဆိုရင် တင်းမာမှုတွေ ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒီတော့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို လျော့ချရင် ဒီလူမှုရေးတင်းမာမှုတွေဟာ ပိုမိုဆိုးရွားလာမှာဖြစ်ပြီး ပထမမေးခွန်းမှာ ကျွန်တော်ဖြေခဲ့သလိုပဲ လွန်ခဲ့တဲ့ များမကြာမီနှစ်တွေမှာ နှေးကွေးခဲ့ခြင်းရဲ့ ရလဒ်အဖြစ် မြန်မာအစိုးရဟာ ကျန်နိုင်ငံတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရအောင် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကင်းခဲ့ခြင်းကို မြန်မာနိုင်ငံဟာ ခံစားနေရပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိပြီး ဝင်ရောက်ပြောဆိုခွင့်၊ လွှမ်းမိုးခွင့် ရချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့မယ်ဆိုရင် ကမ္ဘာ့တခြားနေရာတွေလိုပဲ ဒီမှာလည်း အစိုးရဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပြောဆိုတာကို နားထောင်ပါတယ်။

Mark Livingston:

ဒီတော့ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်း - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းဟာ - မြန်မာနိုင်ငံမှာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ သြဇာရှိစေနိုင်ပြီး စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကသာ လူမှုရေးပြဿနာအများအပြားကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမရှိလို့ အမြဲ အများဆုံးဒုက္ခရောက်ရတဲ့သူတွေကတော့ ဒီမှာ

လူများစုဖြစ်တဲ့ ကျေးလက်ဒေသတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့သူတွေပဲ ဖြစ်ပြီး ဆက်လက်ဒုက္ခရောက်နေကြရဦးမှာပါ။ အဓိကလမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေးအဆောက်အအုံတွေနဲ့ အခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို မလုပ်ကြလို့ လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုစတာတွေကို အဆင့်မြှင့်နိုင်တဲ့အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနဲ့ လူနေမှုဘဝ မမြင့်မားတာ ဒီလူတွေပါပဲ။ ဒီတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ နောက်ဆုတ်သွားမယ်ဆို အဓိကနစ်နာမယ့်သူတွေကတော့ ဒီနိုင်ငံရဲ့ ချို့တဲ့သူတွေဖြစ်ပြီးတော့ သူတို့ ဒီလိုဖြစ်ဖို့ မထိုက်ပါဘူး။

Alexander Pulte: ထောက်ပြသွားတဲ့အချက်တွေက တကယ်ကောင်းပါတယ်။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

Mark Livingston: မေးမြန်တဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးပိတ်ပြောချင်တာကတော့ အခုလို မေးခွန်းတွေ ဖြေကြားခွင့်ရတာ တစ်ခုခုလုပ်ပေးနိုင်တာဖြစ်လို့ ကျွန်တော်ဝမ်းသာပါတယ်။ မြန်မာ့အစိုးရသာမက နိုင်ငံခြားက အကျိုးသက်ဆိုင်သူတွေ၊ အထူးသဖြင့် မကြာခင်က မြန်မာနိုင်ငံကို ရောက်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားကုန်သည်များအသင်းနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံကို ကမ်းလှမ်းမှုပြုလုပ်လာတဲ့ အချို့သော အနောက်နိုင်ငံအစိုးရများကပါ ဒီပြဿနာကို အလေးထားဖြေရှင်းလာလို့ အထူးပဲ ဝမ်းမြောက်မိပါတယ်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကသာ အပြောင်းအလဲဖြစ်စေမှာဖြစ်လို့ ဆက်လက်ဖိအားပေးဆောင်ရွက်ဖို့က အရေးကြီးတယ်လို့ မြင်ပါတယ်။